

- Utbildningarna måste ha en europeisk dimension

- Vi noterar att näringslivet i dag ofta verkar multinationellt, och därför måste vi acceptera - och planera för - att yrkesutbildningen likaväl som den akademiska utbildningen ska ha en europeisk dimension.

Det säger Hans Wallin, som varit med och arbetat fram KY, Kvalificerad Yrkesutbildning, för explosivämnesindustrin.

Läs mer på sidan 4.

I det här numret:

Europeiskt explosivämneskörkort skapas?	1
Viktigt att sprida projektets idéer	1
Europeiskt samarbete ökar säkerheten	2
Storsatsningar på kompetensbeskrivningar	2
Nordiskt säkerhetssamarbete väckte stort intresse	2
Svensk KY-utbildning förebild för Europa?	3
Margaretha Rosberg tror på samarbetet	3
EUExcerts målsättningar	3
EUExcertsatsningen är helt nödvändig	4
Utbildningarna måste ha en europeisk dimension	4

EUExc@rt- ett angeläget europeiskt samarbete

Skapandet av ett europeiskt explosivämneskörkort tema för på internationell konferens

Utbildningsfrågan var i centrum då EUExc@rtprojektet den 15-17 juni 2005 arrangerade ett seminarium tillsammans med - och på hemmaplan för - Defence Academy of The United Kingdom samt Cranfield University.

Mest långväga gäst var Graeme Davies från Australian Defence Organisation, som kom för att delge erfarenheter kring utbildningssatsningar i Australien.

Bland de inbjudna fanns också Pete Bayley, för att informera om hur man skapade ECDL, datakörkortet, med hjälp av Leonardo da Vinci-pengar. Det finns många erfarenheter att dra nytta av när EUExc@rtprojektet vill skapa ett europeiskt certifikat som underlättar rörligheten för anställda inom explosivämnesindustrin.

Det gavs goda exempel på enskilda utbildningsinsatser, men vad man saknar är ett samlat grepp i Europa.

Den europeiska arbetsmarknaden står inför stora förändringar. En utarmning av den

samlade yrkeskunskapen i samband med pensionsavgångar och strukturförändringar är att vänta.

Situationen är densamma även i många andra delar av världen, framkom det på konferensen. Rosalind Swansiger från Lawrence Livermore National Laboratory berättade att man i USA följer utvecklingen i EUExc@rt med stort intresse, eftersom man också inom den amerikanska explosivämnesbranschen brottas med likartade problem.

I Leonardo da Vinci-projektet EUExc@rt, med svenska KCEM som projektägare och med samarbetspartner i Italien, Norge, Finland och Storbritannien, lägger man tonvikten vid arbetsförlagd utbildning. Den utbildningsformen är den effektivaste i ett livslångt lärande.

Det råder i dag en stor brist på

bra och uppdaterat utbildningsmaterial i Europa för dem som hanterar explosiväm-

Deltagare från den industriella och den militära sektorn mötte representanter för utbildningsvärlden.

nen. Ett av målen med EUExc@rt-projektet är att skapa ett gemensamt utbildningsmaterial för explosivämnesbranschen.

Överhuvudtaget vill man se en transnationellt accepterad yrkesutbildning. Omvärlden har förändrats, och så måste också synen på utbildning.

Ett 80-tal personer hade anslutit sig till seminariet. Nästa seminarium arrangeras om två år.

Viktigt att sprida projektets idéer

För att implementera projektets mål har referensgrupper bildats av EUExc@rt i flera olika länder. Intresset i Sverige och Storbritannien har enligt Hans Wallin från KCEM

varit stort, så nu är det dags att mer globalt inom EU samordna opinionen kring de här frågorna. Intresse finns även i övriga delar av världen.

- Det är viktigt att sprida projektets idéer, säger Hans Wallin.

Europeiskt samarbete kring yrkesutbildningar ökar säkerheten i samhället

Explosivämnen i olika former är vanligt förekommande i dagens samhälle. Vi använder dem i gruvindustrin, militärt, inom rymdfarten, i fyrverkeribranschen samt inte minst i våra fordon. Det är därför inte enbart vid tillverkning eller destruering av explosivämnen som risker för olyckor föreligger.

Explosiva varor köps och säljs, lagras, paketeras, transporteras och används ibland under bristfällig säkerhet.

Mer än 1000 personer har mist livet under millenniets första år till följd av olyckor med explosiva ämnen.

EUExcert är ett angeläget projekt för alla - såväl inom den militära som inom den civila sektorn!

Representanter för de medverkande partnerna är från vänster, bakre raden: Mara Battocchio, NITREX, Italien, Erik Nilsson samt Hans Wallin, KCEM, Sverige, Ian G Wallace och Jackie Akhavan, RMCS, England, Markku Aaltovirta, KEMIA, Finland, samt Hanne Randle, APeL, Sverige. Främre raden från vänster: Margaretha Rosberg, YFIND, Sverige, Roberto Folchi, NITREX, Italien samt Kent Kärrlander, NIF, Sverige. Saknas på bilden gör Hans-Frode Romb från Nammo, Norge.

”Kompetensen måste beskrivas. Det räcker inte med att tala om att de som arbetar med explosivämnen ska ha adekvat kompetens.”

Storsatsning på kompetensbeskrivningar

I Storbritannien genomförs en omfattande kartläggning av - och beskrivning av - de kompetenser som behövs för arbeten med explosivämnen inom vitt skilda områden.

Cranfield University har fått i uppgift att gå igenom de befattningar i Storbritannien som handhar explosivämnen, men målet för EUExcert är att göra befattningsbeskrivningar för i första hand de

medverkande länderna och att också få till stånd en EU-standard.

Det räcker inte med att beskriva att "de som handlägger eller arbetar med explosivämnen ska ha rätt kompetens". Erforderlig kompetens måste specificeras och noteras för varje befattning.

- Säkerheten kring explosivämneshanteringen i Europa måste förbättras. Det råder en stor samstämmighet kring detta konstaterande.

- Deltagande partner i EU-projektet EUExcert har en stor - och oerhörd viktig uppgift - framför sig. Redan nu undersöker man möjligheten att fortsätta samarbetet efter projekttidens slut 2006.

Nordiskt säkerhetssamarbete väckte stort intresse

Med stor öppenhet samarbetar företagen inom explosivämnesindustrin i Norden. Genom öppenheten kring tillbud och olyckor kan gemensamma erfarenheter dras. Det bidrar till ökad säkerhet, och gagnar på så sätt alla.

Att utbildningen dessutom prioriterar sammanhållning gör att man bildar ovärderliga nätverk och kluster. Kontinuerliga möten uppehåller samarbetet.

Mer om de unika säkerhetsutbildningarna FEX, ALLEX, SOEX och EPOK kan man läsa på www.fex.se

Om det kunde Hans Ahlgren, företrädare för FEX, berätta för en intresserad internationell publik vid EUExcert-konferensen vid Cranfield University i juni.

- Vi konkurrerar om tekniken, men samarbetar kring säkerheten. Så sa Hans Ahlgren om samarbetet i de nordiska länderna.

Svensk arbetsplatsförlagd KY-utbildning av intresse för Europa

KY-utbildningen "Tekniker som hanterar explosiva och brandfarliga ämnen inom industrin" som har utvecklats och anordnas av Lärcentrum Masugnen i Lindesberg tillsammans med branschföretagen, har en central plats i arbetet i EU-Excert.

Utbildningen presenterades på ett annorlunda sätt under nämnda konferens. Hans Nylund och Emma-Lill Landin, som båda genomgått utbildningen, ville sätta en prägel på sitt föredrag. Målet var att det skulle smälla lite lagom högt...

Resultatet blev en pantomimteater, där Hans agerade handledare som visade Emma-Lill hur man rent praktiskt och med stöd av teoretiska kunskaper flyttar ett ömtåligt föremål.

Forskaren Hanne Randle från APeL (bilden), berättade dels om Masugnens pedagogiska profil, där utbildningar anpassas till deltaga-

rens och företagets behov, dels om sin forskning kring betydelsen av - och följden av - den här typen av utbildning. Såväl den enskildes som företagets konkurrenskraft stärks, kunde hon bland annat berätta.

Lärcentra har startats på företagen, så deltagarna smidigt kan kombinera sin LIA-tid (Lära I Arbete) med studier. Studierna bedrivs med distansundervisning med hjälp av modern IT-teknik.

Livslångt lärande är nödvändigt.

Margaretha Rosberg, YFIND, tror på samarbetet

- Det finns många stora skillnader mellan parternas problem i EUExcert, men det finns också många likheter i problematiken.

Det säger Margaretha Rosberg från Industri och Kemi-Gruppen/YFIND (Yrkesnämnden för industrin), som deltagit i projektet sedan hösten 2004.

Margaretha har arbetat i "den här världen" länge – med början som laborant på Nobelverken för att senare arbeta med utbildningar. Hon är nu delansvarig för förhandlingsdelegationen för explosivämnesindustrin inom Industri och Kemi-Gruppen.

Margaretha Rosberg (bilden) välkomnar EUExcert-satsningen, som hon menar har flera förtjänster:

- I England har man kommit långt med att definiera kompetensbeskrivningar för olika yrken. Det arbetet kan fungera som modell för hur man ska jobba vidare i varje land.

- Det bedrivs väldigt mycket utbildning, men inte alltid utifrån dokumenterade kompetensbehov. Jag vet att man

inom svensk industri efterlyst en sådan här satsning, och jag vet att det i princip ser likadant ut i andra länder.

Att parterna finns i olika länder stärker projektet:

- Det finns även en kulturell dimension i detta arbete, så vi kan komma närmare varandra som länder. Det handlar om att integrera Europa.

Hur ser du på framtiden?

- Det är viktigt att kompetenskraven inte blir statiska, utan ständigt kan utvecklas. Det är något vi måste arbeta för. Jag tror också att vi måste fortsätta samarbeta. Avstannar arbetet så kan nog den här europeiska satsningen relativt snabbt själv dö.

Emma-Lill Landin och Hans Nylund "in action". De gestaltade hur man kombinerar teori och praktik under KY-utbildningen i Sverige.

"Vi har noterat den stora bristen på modernt och lättillgängligt utbildningsmaterial för explosivämnesbranschen i hela Europa. Eftersom vi har så många olika språk vill vi inom EUExcert ta fram 'basversioner' av materialet som sedan kan översättas till olika språk"

Hans Wallin, KCEM

Svenskutvecklat utbildningsmaterial efterfrågas

Det cd-rom-paket som framtagits av Yrkesnämnden för Fabriksindustrin YFIND samt Yrkesnämnden för Gruvindustrin YGIN, är av stort intresse även för de europeiska parterna i EUExcert.

Materialet med namnet **Grundläggande kurs i Explosivämneskunskap** har tagits fram i samarbete med bland andra Lärcentrum Masugnen i Lindesberg. Materialet ska nu översättas till engelska för att kunna nyttjas i fler länder. Detta är ett av många exempel på material som har utvecklats i Sverige och som genom projektet får spridning även till andra länder.

Målsättning för EUExcert

- Ta fram ett utbildnings- och kompetensprogram.
- Förbättra kvaliteten på utbildningar.
- Använda moderna utbildningsmetoder.
- Förbättra kompetensen hos personer verksamma i den explosiva sektorn.
- Stärka europeisk explosivindustri.

Leonardo da Vinci

För mer information kontakta:

Erik Nilsson, KCEM, Sweden
Managing Director
Phone: 0586-84 741
Mobile phone: 073-668 29 75

EUExcerts 18-månadersrapport har med beröm godkänts av programkontoret.

Ytterligare information om projektet finns att läsa på engelska och italienska på hemsidan med adress:

www.euexcrt.org

Projektägaren KCEM - en intresseförening

KCEM (kompetenscenter för energetiska material) är en organisation för alla som arbetar med energetiska material.

Området energetiska material omfattar bl.a. reaktiva processer, energetiska processer, sprängämnen, krut, pyroteknik och brandfarliga ämnen.

Medlemskap i föreningen kan erhållas av företag, myndigheter, organisationer eller privatpersoner.

Nyhetsbrevsredaktör:
Maria Lindstedt,
Lärcentrum Masugnen
Lindesberg © 2005

Yrkesutbildningarna måste ges en europeisk dimension

Näringslivet arbetar idag transnationellt på en europeisk och global marknad. Sveriges medlemskap i den Europeiska Unionen ger nya möjligheter till samverkan för att stärka individers och företags konkurrensförmåga.

Förutsatt att Yrkesutbildningarna, likaväl som de akademiska utbildningarna, ges en europeisk dimension kan vi stärka fördelarna med den europeiska samverkan.

Genom samarbete och bildandet av transnationella nätverk inom yrkesutbildningsområdet kan vi producera förstklassiga utbildningar med moderna utbildningsmaterial och utnyttja de fördelar som modern IT-teknik erbjuder.

Yrkesutbildning av explosivvaruspecialister är ett område som med fördel kan bygga på en gemensam europeisk grundutbildning med väl definierade kompetenskrav. Inte minst krävs gemensamma värderingar och definitioner vid samverkan över språkgränser som ofta är tydligare än nationsgränser.

EUExcert syftar till att skapa förutsättningar för ett europeiskt yrkescertifikat för explosivämnesspecialister baserat på beprövad erfarenhet och kompetens. Genom utveckling av förstklassiga utbildningsmaterial och metoder för arbetsplatsförlagd utbildning skall yrkesverksamma personer få tillgång till kompetensutveckling och implementering av metoder för kontinuerlig utveckling.

- EUExcertsatsningen är helt nödvändig i Europa

- EUExcertsatsningen är helt nödvändig med tanke på de förändringar som industrin står inför.

Det säger Erik Nilsson, vd för KCEM, som tidigare arbetat som chef för Sprängämnesinspektionen.

Han leder arbetet i EUExcertprojektet.

De förändringarna han åsyftar är av såväl strukturell som personell karaktär.

- Vi för inte längre över kunskaper genom lärlingssystem. Organisationerna är för slimmade. Tidigare kunde man bygga upp en ny medarbetares kompetens under

flera år. Eftersom det inte längre är möjligt, måste vi hitta ett system för att beskriva den kompetens medarbetarna måste ha, förklarar han.

Att EUExcertsatsningen ligger rätt i tiden, har han fått stor respons på.

- Det är oerhört glädjande att vi har fått upp intresset för de här frågorna på europeisk nivå.

Men det också kan bli mycket större än så. Vi vet att arbetet följs med stort intresse både i Canada och Australien, för att nämna några exempel.

Flera nya partners är på väg in i samarbetet, både på

nationell och europeisk nivå.

Han kan inte nog framhålla vikten av EUExcertprojektet.

Erik Nilsson, vd för KCEM, leder arbetet i EUExcertprojektet

Yrkeskunnandet inom området måste få upprättelse.

- Kompetensens betydelse för säkerheten får aldrig undervärderas!